

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Młodzieży 2022”

[COM(2021) 634 final – 2021/0328 (COD)]

(2022/C 152/20)

Sprawozdawca generalny: **Michael McLOUGHLIN**

Wniosek o konsultację	Rada Unii Europejskiej, 21.10.2021 Parlament Europejski, 21.10.2021
Podstawa prawna	Art. 165 ust. 4 i art. 166 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa
Data przyjęcia na sesji plenarnej	8.12.2021
Sesja plenarna nr	565
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	201/0/1

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie roku 2022 Europejskim Rokiem Młodzieży. Z dużym zadowoleniem przyjmuje również umieszczenie tego roku w kontekście Europejskiego filaru praw socjalnych i narracji dotyczącej odbudowy po pandemii.

1.2. EKES jest gotów odegrać wiodącą rolę w Europejskim Roku Młodzieży, opierając się na swych udanych inicjatywach, takich jak „Twoja Europa – Twoje zdanie” oraz młodzieżowe obrady okrągłego stołu na temat klimatu i zrównoważonego rozwoju. Jest wyjątkowo dobrze przygotowany do tego, by ułatwiać współpracę z sieciami młodzieżowymi.

1.3. Przy okazji tego Roku należy opracować wyraźne wskaźniki i cele polityczne. Powinny one koncentrować się na wpływie na politykę i pracę międzysektorową wykraczającą poza zorganizowane działania.

1.4. EKES wyraża zaniepokojenie tym, że program i priorytety Roku wydają się przepelnione, i uważa, że proste priorytety byłyby lepsze dla wszystkich zainteresowanych stron.

1.5. Jeśli działania promocyjne są główną treścią Roku, powinno to być jasne we wszystkich komunikatach, zwłaszcza tych skierowanych do osób młodych.

1.6. Rok Młodzieży musi wnieść wkład w strategię UE na rzecz młodzieży poprzez jasne plany i zaangażowanie, zwłaszcza w kontekście międzysektorowego wymiaru strategii na rzecz młodzieży.

1.7. W ramach Roku należy zadbać o uwzględnienie grup, do których trudniej dotrzeć. W tym celu w razie potrzeby należy zastosować wskaźniki na szczeblu grupy i wskaźniki geograficzne.

1.8. EKES uważa, że konieczny jest bardziej ambitny budżet. Biorąc pod uwagę krytyczną sytuację młodych osób w UE, część środków, poza istniejącymi programami, należy przeznaczyć na krajowe rady młodzieży i organizacje młodzieżowe.

1.9. EKES uważa, że należy przeznaczyć na ten cel łącznie 10 mln EUR i dodatkowo 2 mln EUR na koordynację na szczeblu krajowym. Bardzo ważne jest również Europejskie Forum Młodzieży i jego członkowie. Środki te mogłyby być przekazywane za pośrednictwem krajowych rad młodzieży.

1.10. Cenne byłyby lokalne sojusze na rzecz Europejskiego Roku na szczeblu państw członkowskich. EKES także ma do odegrania rolę w tym zakresie.

1.11. Planowane prace w dziedzinie stosunków zewnętrznych i współpracy z ESDZ są również mile widziane w ramach Roku i po jego zakończeniu. Stosunkowo dobrze rozwinięta polityka młodzieżowa w Europie może odegrać ważną rolę w naszym sąsiedztwie i poza nim.

2. Streszczenie wniosku

2.1. Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zadeklarowała w swoim orędziu o stanie Unii Europejskiej ogłoszonym 15 września, że Komisja Europejska proponuje, aby rok 2022 został ogłoszony Europejskim Rokiem Młodzi. Po rozważaniach na temat doświadczeń związanych z COVID-19 w Europie przewodnicząca Komisji zwróciła uwagę na rok 2022 i potrzebę odbudowy po pandemii. Zainspirowały ją zaangażowanie osób młodych w działania na rzecz klimatu oraz nacisk, jaki kładą one na solidarność, a także ich determinacja w dążeniu do lepszej przyszłości.

2.2. Segment dotyczący w szczególności młodzieży został osadzony w kontekście rynku społecznego i Europejskiego filaru praw socjalnych. W przemówieniu nawiązała również do nowej inicjatywy DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego – ALMA – która koncentruje się na młodzieży bez pracy, niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się. Inicjatywę tę powiązała też z Konferencją w sprawie przyszłości Europy:

„I to młodzi ludzie powinni przewodzić debatom Konferencji w sprawie przyszłości Europy. Chodzi o ich przyszłość i to powinna być ich Konferencja. Tak jak podkreślaliśmy na początku kadencji, Komisja będzie gotowa do podjęcia dalszych działań wobec ustaleń przyjętych podczas Konferencji”.

Ursula von der Leyen, Orędzie o stanie Unii, 15 września 2021 r.

2.3. Komisja opublikowała wniosek 14 października. We wniosku za cel Roku stawia się „zwiększenie starań podejmowanych przez Unię, państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne na rzecz uhonorowania, wspierania i angażowania młodzieży w perspektywie po zakończeniu pandemii”. Określono w nim ponadto trzy środki służące osiągnięciu tego celu, obejmujące: sposób, w jaki „transformacja ekologiczna i cyfrowa zapewnia nową perspektywę na przyszłość i możliwości przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii dla osób młodych i dla całego społeczeństwa”, zaangażowanie wszystkich młodych ludzi, „by stali się aktywnymi i zaangażowanymi obywatelami oraz inicjatorami zmian” oraz „promowanie możliwości, jakie osoby młode mogą czerpać, [...] aby wspierać swój rozwój osobisty, społeczny i zawodowy w Unii, która będzie bardziej ekologiczna, bardziej cyfrowa i która w większym stopniu będzie sprzyjać włączeniu społecznemu”.

2.4. Wniosek odnosi się do wielu odpowiednich obszarów polityki i programów finansowania, które mogą wesprzeć Europejski Rok Młodzi. Środki te obejmują: wzmocnioną gwarancję dla młodzieży; program Erasmus+; Europejski Korpus Solidarności; inicjatywę Aim, Learn, Master, Achieve (ALMA); strategię UE na rzecz młodzieży; europejskie cele młodzieżowe; europejski obszar edukacji; Europejski Pakt na rzecz Klimatu; zaktualizowany Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej; inicjatywę HealthyLifestyle4All; europejski program na rzecz umiejętności; Europejski Fundusz Społeczny Plus; program Kreatywna Europa; program „Horyzont Europa”; program „Obywatele, równość, prawa i wartości”; Fundusz Azylu, Migracji i Integracji; program „Sprawiedliwość”; Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego; Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

2.5. Przewiduje się, że fundusze, które koncentrują się głównie na sprawach młodzieży, takie jak Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności, będą miały do odegrania kluczową rolę we wspieraniu działań w ramach Roku Młodzi. Te dwa fundusze będą również obchodzić odpowiednio 35. i 5. rocznicę powstania. Państwa członkowskie są proszone o wyznaczenie krajowego koordynatora odpowiedzialnego za organizację ich udziału w Europejskim Roku Młodzi, a Komisja zapewni koordynację na szczeblu UE.

2.6. W art. 3 wniosku ustawodawczego określono siedem możliwych rodzajów działań przewidzianych w ramach Roku, w tym konferencje, imprezy i inicjatywy wspierające zaangażowanie młodzieży. Działania te umożliwią osobom młodym dotarcie do decydentów politycznych, gromadzenie pomysłów z wykorzystaniem metod partycypacyjnych, kampanie informacyjne, edukacyjne i uświadamiające, tworzenie przestrzeni do wymiany poglądów na temat przekształcania wyzwań w możliwości w duchu przedsiębiorczości, podejmowanie studiów i badań nad sytuacją młodzieży w UE oraz propagowanie programów, możliwości finansowania, projektów, działań i sieci mających znaczenie dla młodzieży, w tym za pośrednictwem mediów społecznościowych i społeczności internetowych.

2.7. W październiku DG ds. Edukacji, Młodzi, Sportu i Kultury zainicjowała ankietę adresowaną do młodych ludzi na temat Europejskiego Roku Młodzi. Wyznaczono również krajowych koordynatorów.

3. Uwagi ogólne

3.1. We wniosku słusznie wskazuje się na ogromny wpływ, jaki COVID-19 wywarł na młodzież, i należy to starannie odnotować. Nie ma to na celu nastawiania jednej grupy przeciwko drugiej, a jedynie zapewnienie, że ludzie rozumieją, iż wpływ na osoby młode może być długotrwały i że decydenci mają obowiązek się tym zająć.

3.2. Wniosek zawiera bardzo dużą liczbę zobowiązań, odniesień do innych inicjatyw, budżetów i obszarów polityki. Pod wieloma względami jest to korzystne. Odzwierciedla to także międzysektorowy charakter tego obszaru polityki i strategii UE na rzecz młodzieży. Ważne jest jednak również, aby wniosek był jasny i ukierunkowany. Niekiedy mniej znaczy więcej i można się obawiać, że długa lista obszarów polityki i wspólnych obowiązków może przesłonić wyraźne skupienie się na wynikach, odpowiedzialności i rezultatach.

3.3. Z wniosku jasno wynika, że Rok Młodzieży dotyczy przede wszystkim działań i wydarzeń promocyjnych. Ważne jest, aby mieć co do tego jasność. Choć można przewidywać, że będą one miały wpływ na politykę lub podkreślą możliwości jej kształtowania, wniosek sam w sobie nie zawiera żadnych zobowiązań politycznych.

3.4. We wniosku wyraźnie stwierdza się, że wszelkie większe środki na finansowanie inicjatyw będą w rzeczywistości pochodzić z istniejących źródeł, a program Erasmus+ wydaje się być głównym obszarem zainteresowania. Jeśli tak jest, raz jeszcze trzeba wyraźnie to zaznaczyć. Podobnie jak powyżej – jeśli agencje krajowe programu Erasmus+ mają nadać priorytet działaniom związanym z Rokiem Młodzieży, będą one potrzebowały jasności, wsparcia i ukierunkowania. Nowe inicjatywy w zakresie uczestnictwa młodzieży w programie Erasmus+ mogą być dobrze dostosowane do takich działań, ale również w tym przypadku wnioskodawcy w państwach członkowskich będą potrzebowali odpowiedniego przygotowania i informacji. Również w tym przypadku we wszystkich materiałach promocyjnych i innych podejmowanych działaniach należy wyraźnie zaznaczyć, że Rok Młodzieży w dużej mierze wiąże się z wykorzystaniem istniejących zasobów. Taka uczciwość ma zasadnicze znaczenie w pracy z osobami młodymi.

3.5. Należałoby także zadbać o to, aby inne linie finansowania z innych dyrekcji generalnych były w pełni dostępne dla odpowiednich działań oraz aby było to w podobny sposób nagłaśniane i podkreślane przez tych dysponentów budżetu. Jest to szczególnie wskazane, biorąc pod uwagę międzysektorowy charakter problematyki młodzieżowej i znaczenie, jakie nadano jej w strategii UE na rzecz młodzieży. Zapewniłoby to oczywiście również więcej środków na działania, powiązanie z innymi obszarami polityki oraz dotarcie do nowych grup osób młodych i być może do grup, do których trudniej dotrzeć.

3.6. Działania koordynacyjne będą miały decydujące znaczenie dla powodzenia Roku. Istnieje potrzeba większego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w tym zakresie oraz zwiększenia roli organizacji młodzieżowych na poziomie krajowym, lokalnym i europejskim. Krajowe rady młodzieży i inne ważne organizacje młodzieżowe powinny być równorzędnymi partnerami w krajowej grupie koordynatorów zaangażowanych zarówno we współtworzenie, jak i realizację Roku oraz powinny otrzymywać wsparcie w pełnieniu tej funkcji. Należy również uznać rolę Europejskiego Forum Młodzieży jako kluczowego partnera w grupie zainteresowanych stron.

3.7. Strategia UE na rzecz młodzieży jest wiodącym zobowiązaniem politycznym UE w dziedzinie młodzieży. Również w niej podjęto znaczące i pożądane zobowiązanie do uwzględnienia międzysektorowego wymiaru młodzieży jako zagadnienia politycznego. Ma to kluczowe znaczenie dla osiągnięcia postępu w wielu dziedzinach polityki dotyczących młodych ludzi, takich jak zatrudnienie, środowisko naturalne, edukacja i szkolenia. Ważne jest zatem, aby Rok Młodzieży ściśle wiązał się ze strategią UE na rzecz młodzieży, a zwłaszcza z międzysektorowym wymiarem polityki na rzecz młodzieży. We wniosku jest to wyraźnie zaznaczone, ale ważne będzie także, aby wszystkie sektory wniosły swój wkład i odegrały swoją rolę, jeśli chodzi o monitorowanie i nadzór.

3.8. Należy kontynuować prace we wszystkich obszarach polityki na rzecz młodzieży i w powiązanych z nią dziedzinach międzysektorowych, aby zapewnić maksymalne zaangażowanie nastawione na osoby, do których najtrudniej dotrzeć. Powinno to stanowić element monitorowania w ramach Roku i mogą istnieć metody ustalania priorytetów dla niektórych grup lub nawet obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania, aby zapewnić wystarczającą liczbę działań z ich udziałem. Mile widziane są także odniesienie do inicjatywy ALMA, jak również nacisk na osoby z grupy młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani niekształcącej się, choć w tej kwestii potrzeba jeszcze więcej informacji.

3.9. Skoncentrowanie na działaniach i wydarzeniach musi być powiązane z wynikami. Aby tak się stało, konieczne będą wskaźniki wykraczające poza działania. Jeśli rezultatem ma być to, że głosy osób młodych będą słyszalne, musi to znaleźć odzwierciedlenie we wskaźnikach. Ponieważ koncepcje „uhonorowania, wspierania i angażowania” są powszechne we wniosku, mogą one stanowić dobre ramy dla wskaźników. Najważniejsze jest, aby nie ograniczały się one tylko do wyników działań i wydarzeń, ale koncentrowały się na ich rezultatach.

3.10. Perspektywy powodzenia Roku Młodzieży będą w dużej mierze zależeć od działań na szczeblu krajowym, ale czas na działania władz krajowych jest bardzo krótki. Podobnie późno pojawi się kwestia finansowania, władze krajowe mają nieuchronnie napięte harmonogramy, a ponadto istnieją znaczne różnice w polityce młodzieżowej, jak zauważono w pracach samej DG ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury. Wszystkie te czynniki będą wyzwaniem przy realizacji Roku.

3.11. Ogólnie rzecz biorąc, budżet w wysokości 8 mln EUR przewidziany we wniosku jest dość niski, nawet jeśli chodzi tylko o działania na poziomie UE. Aby Rok wywarł jakiś wpływ i zachęcał do jak największego zaangażowania i uczestnictwa, należy przyznać pewne środki na działania krajowe lub koordynację. EKES uważa, że należy przeznaczyć na ten cel łącznie 10 mln EUR i dodatkowo 2 mln EUR na koordynację na szczeblu krajowym.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Wniosek dotyczący ustanowienia roku 2022 Rokiem Młodych został opracowany błyskawicznie. Nawet jeśli to bardzo cenna inicjatywa, Komitet jest zdania, że nie jest to najlepszy sposób ich przygotowywania. Powstanie Europejskiego Korpusu Solidarności w 2016 r. było poprzedzone podobnymi zapowiedziami w orędziu o stanie Unii. Stwarza to niebezpieczeństwo, że ważne inicjatywy związane z młodzieżą będą raczej szumnymi deklaracjami politycznymi, a nie długoterminowym, systematycznym rozwojem. Odpowiedzią na takie działania może być zobojętnienie młodych ludzi. Również dla procesu legislacyjnego takie pospieszne podejście jest niekorzystne.

4.2. Chociaż jest to oficjalny dokument, niektóre sformułowania we wniosku są dość zawiłe i dalekie od prostej angielszczyzny, jakiej Komitet oczekiwałby w kontaktach z osobami młodymi lub ogólnie z opinią publiczną.

4.3. W stosownych przypadkach Komisja musi zapewnić udział młodych ludzi i organizacji młodzieżowych na szczeblu państw członkowskich i subregionalnym w monitorowaniu i nadzorowaniu Roku. Komitet zdaje sobie sprawę, że strategie polityczne dotyczące młodzieży są niejednolite, a podejścia do tych kwestii nadal różnią się w poszczególnych państwach członkowskich, dlatego to Komisja powinna zadbać o ten aspekt.

4.4. Przepisy dotyczące europejskich celów młodzieżowych są jak najbardziej pożądane i zapewniają bardzo konkretne obszary oparte na uczestnictwie młodzieży. Dobrze ilustrują one również międzysektorowy charakter potrzeb i aspiracji młodych ludzi.

4.5. Przepisy dotyczące kwestii cyfrowych to dobra inicjatywa, tym bardziej że powszechne postrzeganie osób młodych jako cyfrowych tubylców jest w istocie dość uproszczone. Szczególnie podczas pandemii COVID-19 stało się jasne, że nie wszyscy mają wystarczające kompetencje i że treści, do których młodzież sięga za pomocą smartfonów, mocno odbiega od umiejętności i kompetencji potrzebnych do zdalnej nauki. Wiele z tych kompetencji nie ma charakteru technologicznego, lecz społeczny, a w opinii EKES-u w sprawie kształcenia mieszanego⁽¹⁾ ostrzegano przed nadmiernym spędzaniem czasu przed ekranem i nadmierną aktywności w sieci. Wśród osób młodych i pracujących z młodzieżą istnieje ugruntowana tradycja spędzania czasu na świeżym powietrzu i aktywności ekologicznej, którą także należy wspierać i do której należy zachęcać.

4.6. Plan działania na rzecz młodzieży związany z Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” oraz działaniami zewnętrznymi rzeczywiście stwarza cenną możliwość zaangażowania młodzieży i jest jak najbardziej pożądany. EKES oczekuje na wniosek komisarz Jutty Urpilainen w tej sprawie. Niezwykle ważne byłoby zapewnienie silnego zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego i organizacji młodzieżowych w taki plan działania. Europejski model pracy z młodzieżą ma wiele do zaoferowania światu i powinien być w większym stopniu uwzględniany w naszych stosunkach zewnętrznych.

4.7. Mobilność jest zawsze istotnym elementem polityki młodzieżowej i odgrywała zasadniczą rolę w programie Erasmus+. To naturalne, że będzie ona ważną częścią wniosku dotyczącego Roku Młodych. Należy jednak zawsze mieć świadomość, że mobilność może być czasami negatywnie postrzegana przez osoby młode, zwłaszcza gdy jest ona niedobrowolna lub wymuszona, co nadal może mieć miejsce w biedniejszych regionach lub obszarach dotkniętych drenażem mózgow.

4.8. Idea działania, którego celem „jest w szczególności wzmocnienie głosu osób młodych na płaszczyźnie europejskiej”, jest oczywiście bardzo słuszna, a wszystkie instytucje muszą dalej zwiększać słyszalność głosu osób młodych w swoich wnioskach dotyczących polityki. Również w tym przypadku ustanowienie tego jako nadrzędnego celu Europejskiego Roku Młodych mogłoby być dobrym rozwiązaniem.

4.9. Przepisy dotyczące wdrażania, choć oceniane pozytywnie, powinny zostać wzbogacone o bardziej przejrzyste wskaźniki, zwłaszcza w odniesieniu do wpływu na politykę i programy w dziedzinie wykraczającej poza Rok oraz na międzysektorowe aspekty świadczenia usług.

4.10. Przepisy dotyczące europejskiego programu pracy z młodzieżą są właściwe i pożądane, ale zwiększają one liczbę inicjatyw i priorytetów politycznych we wniosku, w szczególności w tekście legislacyjnym. Ponownie zwraca się uwagę na ryzyko przeciążenia przy tak wielu obszarach polityki i priorytetach, niezależnie od potrzeby pracy międzysektorowej.

⁽¹⁾ SOC/701: Kształcenie mieszane (Dz.U. C 105 z 4.3.2022, s. 128).

4.11. Artykuł 3 tekstu legislacyjnego stanowi dobre podsumowanie przewidywanych działań i po raz kolejny jasno określa, czego będzie dotyczył Rok Europejski. W ocenie skutków finansowych europejskie lata postrzegane są jako „narzędzia podnoszenia świadomości”, co jeszcze raz podkreśla ten aspekt.

4.12. Tabele finansowe wskazują, że program Erasmus+ ma być najbardziej znaczącym podmiotem finansującym wszelkie działania. Wydaje się również, że wnioski przewidują wsparcie na poziomie UE dla personelu i zasobów delegatur i wykonawców, ale nie dla osób młodych lub organizacji młodzieżowych. Nie jest też do końca jasne, w jakim stopniu finansowanie może ostatecznie pochodzić z programu Erasmus+.

5. Ogólna analiza europejskich lat

5.1. Być może nadszedł czas, aby Komisja i inne instytucje UE przeanalizowały koncepcję „Roku ...”. Ta sugestia odnosi się do poprzednich lat, takich jak Rok Rozwoju i Rok Obywatelstwa. Pojawiają się one od czasu do czasu i należałoby zapewnić pewną spójność w zakresie ich wykorzystania i celu.

5.2. W opinii Komitetu w sprawie Europejskiego Roku Obywateli⁽²⁾ stwierdzono, że przy opracowywaniu tych lat konieczny jest intensywny dialog ze społeczeństwem obywatelskim oraz że potrzebny jest znaczny budżet – większy niż zaproponowano. EKES opowiadał się za tym, by proces planowania i wdrażania działań był jak najbardziej otwarty i przewidywał udział wszystkich zainteresowanych podmiotów, na wszystkich szczeblach i na wszystkich etapach, m.in. Komitetu Regionów, samego EKES-u, przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym partnerów społecznych, oraz przedstawicieli organów administracji krajowej i lokalnej.

5.3. Komitet zachęcał także do zapewnienia przejrzystej i skutecznej koordynacji Europejskiego Roku Obywateli 2013 na wszystkich szczeblach i między wszystkimi uczestniczącymi podmiotami, zwłaszcza dzięki maksymalnemu wykorzystaniu potencjału komitetów sterujących i stworzeniu efektywnych mechanizmów wymiany doświadczeń na poziomie krajowym.

5.4. Jeśli chodzi o Europejski Rok Rozwoju, EKES stwierdził, że należy unikać wydawania pieniędzy na kosztowne kampanie prowadzone przez agencje public relations (PR) lub ograniczyć takie usługi do absolutnego minimum. Podkreślono również potrzebę zdecentralizowanego podejścia. Uznano, że grupy zadaniowe na szczeblu krajowym powinny ustanowić krajowe motto, hasło czy zaproszenie do udziału w roku, które najbardziej odzwierciedlałoby sytuację w danym państwie członkowskim. Prace tych grup i wsparcie dla nich powinno wykraczać poza okres trwania roku. Zorganizowane społeczeństwo obywatelskie powinno odgrywać kluczową rolę w grupach zadaniowych⁽³⁾.

5.5. EKES apelował o opracowanie i wdrożenie konkretnych rozwiązań w celu zapewnienia powiązania między poszczególnymi latami tematycznymi oraz trwałości osiągniętych dzięki nim wyników. Komitet stwierdził również, że konieczne jest nie tylko prowadzenie kampanii informacyjnych, lecz także podejmowanie praktycznych i konkretnych działań, opracowanych przez decydentów we współpracy ze społeczeństwem, oraz sporządzenie sprawozdania z działań następczych. EKES poparł przyznawanie środków za pośrednictwem przedstawicielstw Komisji w państwach członkowskich⁽⁴⁾.

Bruksela, dnia 8 grudnia 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽²⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 137.

⁽³⁾ Dz.U. C 170 z 5.6.2014, s. 98.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 137.